

L'HOLOCAUST VIST PER AMIS

La brutalitat dels camps d'extermini nazis ha generat tot un corrent de literatura que, si bé no ha tingut com a objectiu fer entendre allò que és incompreensible, si que ho ha mirat d'explicar. Per això, sovint, qui n'ha parlat han estat els testimonis de la massacre, les víctimes supervivents que, després d'haver vist allò que ningú es pensa que la naturalesa humana és capaç de fer, van sentir la necessitat de donar-ho a conèixer. I en alguns casos, com el de Primo Levi (*Si això és un home*) o Joaquim Amat-Piniella (*K.L.Reich*), ho van fer en forma de novel·la. Així, el subgènere conegut com a *literatura concentracionària* acostuma a retratar l'horror des del punt de vista de les víctimes, perquè els botxins, com és lògic, no van deixar testimoni de les atrocitats que havien comès.

L'última novel·la de Martin Amis (*La zona d'interès*, Anagrama), en canvi, alterna, des del punt de vista dels oficials alemanys, el to de la novel·la romàntica, amb tics de costumisme i vodevil, amb el retrat més negre dels assassinats massius, sobretot de jueus, que es van produir a Auschwitz. Així, per exemple, amb pinzellades de comèdia negra, veiem com els caps nazis, els camps i la rebuda de presoners destinats a morir són presentats enmig d'un cínic intent de dissimulació hipòcrita: arriba un tren amb 100 jueus parisencs (ancians i nens) a qui es tracta amablement i se'ls promet una dutxa, un llit i un bon

àpat... fins que apareix un camió ple de *residus naturals*, que espanta els nouvinguts, però que, incapaços d'assimilar el que acaben de veure, després que un grup de violinistes es posin a tocar, continuen, ignorant-ne el destí, la seva passejada cap a la cambra de gas. "A quant va la dona?", pregunta, més endavant, un dels administradors del camp, mentre negocia un carregament de presoners amb la farmacèutica Bayer, després que les 150 dones del carregament anterior morissin durant els experiments.

Enmig de l'horror, envoltats d'una forta olor permanent que ho impregna tot ("pudor de cartró florit i podrit, que sempre et recordava, amb el seu deix de socarrat, que els éssers humans havien evolucionat a partir dels peixos"), Amis ens fa assistir als flirtejos entre un oficial nazi i la dona del grotesc comandant Paul Doll, el principal maldecap del qual consisteix a fer desaparèixer una gran quantitat de cadàvers amb el mínim cost econòmic possible.

Mentrestant, l'Szmul, un dels jueus que col·labora amb els executors, amb la consciència turmentada ("som els homes més tristos de la història del món"), comenta, quan ja es veu que els alemanys difícilment tenen cap possibilitat d'acabar guanyant la guerra contra els anglosaxons i els eslaus, que "probablement tindran prou temps per guanyar la guerra contra els jueus".

De reüll
per Llorenç Capdevila

